

на сравни и *buccina*, римски военен инструментъ... „Бугарити, значи свирати или устима гудити или зурлати, мумлати...“ (р. 28.). Тая етимология приемамъ безъ всяко възражение Протиѣ и Веселиновиѣ, отъ рускитѣ учени *Халаевскій*, Крад. Марко II., 308. Ср. ст. руск. подлѣй, подлѣя пѣсни. Първѣятъ произвежда бугаршница (както и въобще бугаринѣ) тоже отъ *vilgaris*, простъ, проташка, селѣвски, на неизвѣстно защо намиса и богомилитѣ, които у нѣкои западни списатели и у единъ хърватски списателъ, Каваянѣтъ, се наричади и *Bugri*. (Rječn. 718.) р. 100. Подобно и *Веселиновскій* (р. 18.): Бугарити (непати и свирати на и кукачи), бугаршница (песма) и бугарија (инструментъ свирала) доаже од латинске рети *vilgaris*, која означава простоту, прост народъ; отуда бугарин прост човекъ и бугар-кабаница проташка горња хаљина. Ови простади, што су невали, свирали и кукали, устима госпостиние, изговарало се куларили и буларина, а устима простог народа бугарили и бугарија, на ови простади (народ ерски) у току времена приими ту реч са свимъ онко и из онихъ разлога и прилика, као што су доцније приими влашју (игру)“. Слѣсѣмъ сербскоу взема твърдението на Срећковиѣ, че сѣрбитѣ сж възприели бугаршницитѣ отъ поробеното романизувано население (отъ власитѣ), *Лубовиѣр Иванович* (ор. cit). Даничитѣ търси обяснение на думата въ италиянския езикъ, когато власнитѣ е по-близку. Слѣдъ като се възмущава (вж. по-горе), че нѣкои сѣрбизатъ бугар (свиня) съ българинѣ („по чему би се пакъ смело извести да би тако народъ мислио о Бугарима, нашој источној браћи“), той почва да търси отъ коя ли влашка дума могло би да се обясни бугаршницѣ. Но намѣсто да прѣгледна сегашнитѣ ромѣнски нарѣчия, съчинява една влашка форма отъ една хипотетична латинска дума: *bucca*, *buccella* и по-пататично сѣрбизелатъ. *buccellatus*, *bucelarius*, *bucaro(nis)*, гр. *βουκαλλάριος* (штиѣникъ, слуга, који једе хлебъ господаревъ). „Узмимо дакле да је реч, такимъ значењемъ била у ерскихъ Влаха“. Кога отъ хѣтѣ форми (букеларъ и бугаронъ) е послужила за основа на бугаринъ, бугаръ, не може да се каже. Въ всѣки случаи прѣходѣтъ на бугаронъ въ бугаринъ може да се докаже много лесно. К → г (буква, бугвалъ), бугаронъ. „Глас „о“ могло је ослабити у „у“, на још доцније у „а“, али је приличније мислити, да је речъ у влашкомъ било „у“, које је за тихъ у насъ уследило у „а“. Отъ тамъ бугаронъ → бугаринъ → бугаринъ. (Рома, Румѣје, Римъ). Бугаринъ — штиѣникъ, слуга, који једе хлебъ господаревъ, властелиновъ слуга, работникъ става синонимъ на влахъ. Бугаршница значи пѣсени, на свирѣтъ, на работничитѣ. Едва на крајъ *Ивановиѣ* се сѣча, че може да му се поиска да укаже и на истоящи ромѣнски думи, които да навомятъ бугаршницѣ, и хѣтѣствено въ една малка забѣлѣшка привежда въ единъ старъ ром. рѣчникъ (1825.): *bucarie*, радость, *bucenoni*, гласъ, *buceni*. Това добръ, но какъ да се свирже понятието радость съ такия характеръ на бугаршницитѣ? Въпросъ мѣчѣтъ, но г. *Ивановиѣ* не е отъ тѣхъ, които се сѣрбизатъ отъ сѣбѣ прѣдположения. Споредъ него основното значење на глагола *bucare* не е било най-напрѣдъ „осеѣамъ, потресамъ“, косто послѣ се развило у ромѣнитѣ въ значење на „осеѣамъ весело“, а у сѣрбитѣ въ значење на „осеѣамъ бою и тужимъ“.

Слѣдъ толкова неестественни или явно тенденциозни етимологии, внушени отъ чувства, които нѣматъ нищо общо съ научната истина, толкова по-убѣдителна се показва простата, очевидната етимология на Ягича. „Изглежда, че не подлежи на никакво съмнѣние, какво това название (*bugarštica*) произлиза отъ „българинѣ“, „български“; само обяснението е мѣчно“. (Archiv) Последното обаче не се намѣри тоже. Има нѣколко явления, които прямо свидѣлствуватъ, че отдавна между сѣрбо-хърватското приморие и нѣкои български етнографски области е имало тѣсни сношения, които обясняватъ и миграцията на извѣстни народни пѣсенни мотиви.

Името Вългаринѣ тъмно на много мѣста въ Далмация, въ областъта на Дубровникъ, и други области, е било добръ познато. Въ Шебенику има както проф. Зоре ни съобщава, и до днесъ особена *Bugarska ulica*. — Нѣма да указваме на такива културни термини като бугар-sus, бугар-кабаница, бугарски хаљине и пр. Най-важната рола, като на посрѣдници между народната поезия на българитѣ и сѣрбо-хърватитѣ, ние сме наклонни да припишемъ на ония многобройни чети отъ македонски работници, които много отдавна, на и до днесъ, споредъ личното съобщение на проф. Будмани, посѣщаватъ всѣка година далматинското крайбрѣжие, да търсятъ тамъ прѣхраната си, главно като дърво-сѣкачи, *pilagi*. Проф. Зоре, когото разпитвахъ за значењето на бугари = *pilagi*, ми съобщилъ, че тѣхъ стругари идели обикновено отъ Македония и били сѣщи българи. Той самъ си спомня за първитѣ подобни стругари, че били едри високи хора, съ руси коси и сини очи. Дѣцата (въ Дубровникъ) тичали подирѣ имъ и викали. *Хей бугарине, јеси ли Маркове жале?* Сега подъ бугари „*pilagi*“ се разбираатъ на нѣкои мѣста въ Далмация въобще работници, които сѣчатъ